

Valtiopäiväjumalanpalvelus 10.4.2019

Kokoonnuttuaan kello 11.30 Kansalliskirjaston edustalle lähtivät eduskunnan jäsenet, eduskunnan pääsihteeri ja eduskunnan oikeusasiamies kulkueena, puhemies ja varapuhemiehet ensimmäisinä, valtiopäiväjumalanpalvelukseen Helsingin Tuomiokirkkoon, jonne oli saapunut myös muita kutsuvieraita ja yleisöä. Kun tämän jälkeen valtioneuvoston jäsenet olivat tulleet kirkkoon ja kaikki asettuneet paikoilleen, saapui kirkkoon tasavallan presidentti Sauli Niinistö jumalanpalveluksen toimittavan papiston vastaanottamana.

Ekumeenisessa valtiopäiväjumalanpalveluksessa saarnasi Oulun hiippakunnan piispa Jukka Keskitalo ja liturgeina toimivat pastori Joona Salminen, Tuomiokirkkoseurakunta ja rovasti Monica Heikel-Nyberg, Johannes församling. Jumalanpalveluksessa avustivat metropoliitta Arseni, Suomen ortodoksinen kirkko, piispa Teemu Sippo SCJ, Suomen katolinen kirkko, piirikunnanjohtaja Jori Brander, Suomen Metodistikirkko. Tekstinlukijoina olivat eduskunnan puhemies Paula Risikko ja saamelaiskäräjien nuorisoneuvoston puheenjohtaja Risten Mustonen. Musiikista vastasivat urkurina dir. mus. Harri Viitanen ja kanttorina Inka Kinnunen sekä kamarikuoro Gloria johtajanaan dir. mus. Seppo Murto. Suntioina toimivat pääsuntio Petri Oittinen sekä Tiina Ruokonen, Sarita Idman, Tuija Rautio, Iina-Karita Hakalahti ja Soila Pääkkönen. Kolehdiin kantoivat partiolaiset Helsingin Hakatyttöjen lippukunnasta.

Valtiopäiväsaarnan piti Oulun hiippakunnan piispa Jukka Keskitalo. Saarna kuului seuraavasti:

Jeesus puhui väkijoukolle ja opetuslapsilleen: ”Älkää te antako kutsua itseänne rabbeiksi, sillä teillä on vain yksi opettaja ja te olette kaikki veljiä. Älkää myöskään kutsuko isäksi ketään, joka on maan päällä, sillä vain yksi on teillä isä, hän joka on taivaissa. Älkää antako kutsua itseänne oppimestareiksi, sillä teillä on vain yksi mestari, Kristus. Joka teistä on suurin, se olkoon toisten palvelija. Sillä joka itsensä korottaa, se alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se korotetaan”. (Matt. 23:1, 8—13)

Ihmisen elämä on matka, joka on täynnä alkua ja loppuja, lähtöjä ja tulemisia. Elämämme matkan varrelta nousee mieleen muistikuvia. Päivä, jolloin kuljimme epävarmoin askelin ensimmäisenä koulupäivänä kohti uutta. Päivä, jolloin jätimme lapsuuden kodin taakse lähtiessämme opiskelemaan tai armeijaan. Päivä, jolloin tartuimme jännittynein ottein ensimmäisen työpaikkamme oven kahvaan. Ja monia muita päiviä, monia muita lähtemisiä ja tulemisia.

PTK 181/2018 vp Liite 2.2A

Varje början och varje slut som ingår i livets väg har sin betydelse. Anser vi livet som en till oss given gåva uppfattar vi även att de människor som hör ihop med vårt liv är avsedda speciellt för oss. Varje människa som vi möter under resan lämnar sitt spår på oss. I synnerhet de som vi delar en gemensam mission, ett gemensamt kall med.

Te, arvoisat kansanedustajat, olette juuri päättämässä elämänne matkalla aivan erityistä neljän vuoden jaksoa. Olette saaneet kuluneen kauden aikana tehdä työtä ihmisten hyväksi säätämällä lakeja, istumalla pitkiä päiviä valiokunnissa, kuuntelemalla ihmisten huolia toireilla, tupailloissa ja sosiaalisessa mediassa.

Olennainen osa kaikkia julkisia tehtäviä on myös arvioitavana oleminen. Tämänkin neljän vuoden matkan aikana on arvioitu ja tilastoitu pidetyt puheet ja istut valiokuntatunnit. Ja edessä oleva kansanvallan juhla, vaalit, on teille monelle taas kerran arvioiduksi tulemisen hetki.

Kirkko on paikka, jossa emme ole muiden ihmisten arvioitavana. Mutta ei kirkko silti ole arviointivapaa vyöhyke. Olennaista nimittäin on, että erityisesti täällä kirkossa Jumalan kasvojen edessä rohkenemme arvioida omaa elämäämme. Raamatussa tätä itsearviointia kutsutaan itsensä tutkimiseksi.

Itsensä tutkiminen, katseen kohdistaminen omaan elämään, vaatii kuitenkin rohkeutta. On paljon helpompi arvioida ja kritisoida muita. Mutta totuuden näkeminen omasta elämästä vaatii poikkeuksellista avoimuutta ja rehellisyyttä.

Itsensä tutkistelussa auttaa, jos edessä on peili. Sellaisena saa nyt toimia äsken lukemani voimakas Raamatun teksti, jossa kaikuivat Jeesuksen majesteettilliset sanat: ”Joka teistä on suurin, se olkoon toisten palvelija. Sillä joka itsensä korottaa, se alennetaan, mutta joka itsensä alentaa, se korotetaan”.

Vid självbetraktelse har man nytta av att ha en spegel framför sig. Som sådan må nu tjäna den starka bibeltext jag nyss läste, en text med Jesus majestätiska ord: ”Den som är störst bland er, skall vara de andras tjänare. Den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, och den som ödmjukar sig skall bli upphöjd”.

Kohti käyvää puhetta Jeesukselta omille opetuslapsilleen. Jokainen heistä halusi olla suurin. Jokainen heistä halusi olla ensimmäinen vertaistensa joukossa. Jokainen heistä halusi päästä sanomaan sen ratkaisevan viimeisen sanan. Jeesus tipauttaa opetuslapsensa maan pinnalle kertomalla, mikä on todellista suuruutta. Suuruutta on se, että asettuu toisten palvelijaksi. Suuruutta on se, että asettuu toisen ihmisen asemaan.

Sama pätee myös yhteisten tehtävien hoitamiseen tässä rakkaassa Suomi-nimisessä kodissamme. Ei niihinkään tehtäviin ole parempaa neuvoa, kuin minkä Jeesus evankeliumissa antaa: joka teistä tahtoo olla suurin, olkoon toisten palvelija.

Toisten palveleminen on myös sitä, että näemme yhteisten asioiden hoitamisen viestikapulan kuljettamisena eteenpäin. Yksi ottaa kapulan toiselta ja siirtää sen kolmannelle. Yhteis-

PTK 181/2018 vp Liite 2.2A

siä asioita hoidetaan saattaen vaihtamalla. Kun tällainen toisten palveleminen ja yhdessä tekeminen otetaan toimintaa ohjaavaksi periaatteeksi, niin — jalkapallotermiä käyttäakseni — vain harvalle tarjoutuu mahdollisuus kuljettaa yksin pallo koko pelikentän läpi ja iskeä lopulta näyttävä soolomaali.

Olen kuitenkin varma siitä, että tarkkanäköiset kansalaiset näkevät myös maalin syntymiselle välttämättömän kärsivällisen pelinrakentamisen ja maalia edeltäneet syötöt keskikentällä. ”Joka teistä tahtoo olla suurin, olkoon hän toisten palvelija”, sanoo Jeesus siis kaikille meillekin yhteisiä tehtäviä hoitaville.

Mutta entäpä Jumala? Kohdistaaako Jumalakin arvioivan katseensa meihin? Onko Jumalallekin olennaista tarkkailla, miten olemme onnistuneet elämässämme?

Ei sittenkään näin. Jumalan katse elämäämme on toisenlainen kuin ihmisten tai julkisuuden katse. Ei Jumala ole mikään läsnä- ja poissaoloja tarkkaileva iltapäivälehdien toimittaja. Tosin ei mikään noistakaan asioista ole vähäpätöinen tai ole tietenkään Jumalalta salattu, mutta olennaista on nyt nähdä, että Jumala katsoo elämässämme sittenkin toisenlaisia asioita. Jumala katsoo sydämeen.

Gud ser på vårt liv annorlunda än människor och offentlighet. Gud är ingen redaktör på kvällstidning som iakttar när- och frånvarolägen. Visserligen är nog ingen av ovannämnda saker obetydlig och givetvis inte heller dold för Gud. Det är dock väsentligt att inse att det är annorlunda saker i vårt liv som Gud ser till. Gud ser oss in i hjärtat.

Evangeliumitekstimme sanat ”Älkää kutsuko itseänne oppimestariksi, sillä teillä on vain yksi mestari, Kristus” ovatkin itse asiassa vapauttavia sanoja. Meidän ei tarvitse yrittää olla oman tai toisten elämän oppimestareita. Tuo mestarin paikka on varattu ainoastaan Jumalalle. Ja hänen katse meitä kohtaan on armahtava ja rakkautta täynnä.

Tämä Jumalan katseen luonne on olennaisen tärkeä, koska ihmisen sisään on rakennettu rakastetuksi ja sovitetuksi tulemisen kaipaus. Ihminen voi ja hänen on tärkeäkin olla armollinen itseään kohtaan, mutta sisimmässään asuvaa perimmäistä armon ja sovituksen kaipausta ihminen ei kykene itse itselleen lahjoittamaan. Siihen kykenee vain Jumala.

Sanoma armoon perustuvasta anteeksiantamuksesta on kristillisen uskon suurin aarre. Modernissa kilpailemisen ja kaiken ansaitsemisen maailmassa se on kenties vielä suurempi aarre kuin oivallammekaan.

Palaan alussa mainitsemaani kielikuvaan ihmisen elämästä matkana ja matkantekona. Yksi virsikirjan hienoimpia kuvia ihmisen elämän mittaisesta matkanteosta on tuttu lastenvirsi ”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie”. Saamme sen itse asiassa tässä jumalanpalveluksessa vielä laulaa. Voimme toki nähdä sen romanttisena kielikuvastona, jossa suojelusenkeli turvaa lapsen kulkua liukkaalla polulla: ”Maan korvessa kulkevi lapsosen tie / vaan ihana enkeli kotihin vie. / Niin pitkä on matka, ei kotia näy / vaan ihana enkeli vieressä käy.”

PTK 181/2018 vp Liite 2.2A

Ehkä tämä virsi ei kuitenkaan ole vain lastenhuoneeseen sopivaa tunnelmointia, vaan jotakin, joka soittaa myös aikuisen, menestymään pyrkivän ja menestymään tottuneen, pystyvän ihmisen sielun kieliä. Virsi vakuuttaa, että on olemassa jokin taho, jolle emme ole vain suoritustemme summa. Virsi vakuuttaa, että on olemassa jokin taho, joka ei mittaa meitä onnistumisilla ja epäonnistumisilla. On Jumala, joka kulkee rinnallamme elämän matkan kaikissa vaiheissa.

Emme ole siis matkallamme omassa varassamme. Emme kulje matkaamme täällä ”maan korvessa” yksin. Meidän kanssamme kulkee Kristus, joka kuolemansa ja ylösnousemuksensa jälkeen sanoi: ”Minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti”.

Jumalanpalveluksen päätyttyä poistuivat kirkosta tasavallan presidentti ja valtioneuvoston jäsenet, eduskunnan puhemies, varapuhemiehet ja jäsenet, eduskunnan pääsihteeri ja eduskunnan oikeusasiamies sekä muut kutsuvieraat ja lähtivät Eduskuntataloon, jossa vaalikauden päättäjäiset tapahtuivat.
